

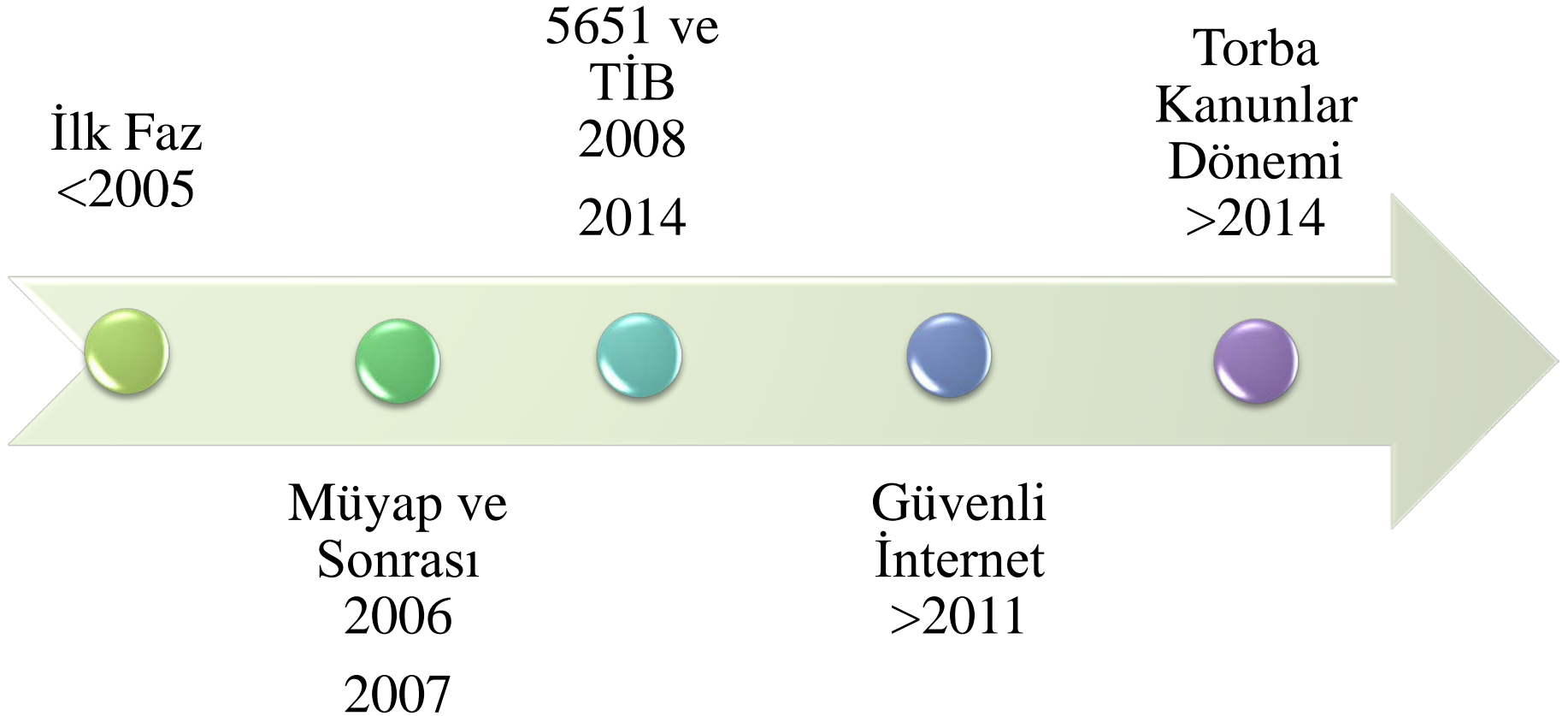

Türkiye'de Site Engelleme/Kapatma ve Sivil Toplum Yaklaşımı Tarihi (1999-2015)

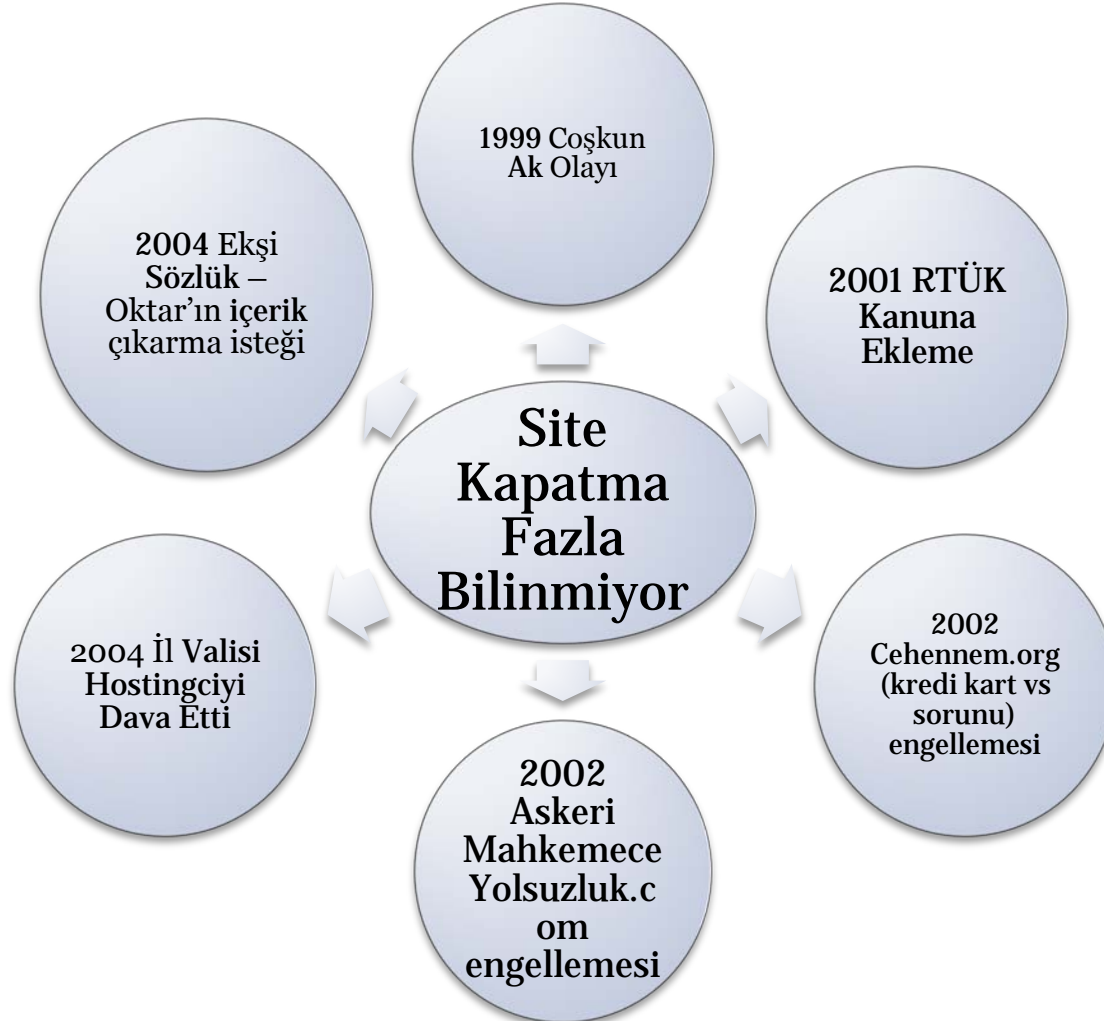
Fusun Sarp Nebil

16 Mayıs 2015 / EMO - Ankara

1999-2015 Arasındaki Fazlar

2005 Öncesi

Ara Not : 2005 – TİB Kuruldu

- BTK Altında Kuruldu
- Kuruluş amacı : Telefon Dinlemelerini Koordine Etmek
- TİB Başkanlığına 2005’de Fethi Şimşek atandı
- 2007’de 5651 uzantısında, İnternet Dairesi Eklendi ve O.Nihat Şen atandı

2005 – 2006

Mü-Yap Engellemeleri

2005 ilk 5
ayda Bandrol
satışlarının
Düşmesi

Ulaşılamayan
sitelere mahkeme
kararı ile
kapatma

2005

Haziran ekip
kurma ve
harekete
geçiş

Mü-Yap Engellemeleri Neden Önemli?

2 İlginç Not

- Mahkemelere “kapatma” ve “engelleme” **EMSAL KARARI OLUŞTURDU**
Örnek; Ekşi Sözlük Sitesi
  1. Adnan Oktar’ın 2004 sonunda yaptığı mahkeme başvurusu, içerik çıkarma ile sonuçlandı.
  2. Mü-Yap kapatma kararlarından hemen sonra yine Adnan Oktar başvurusuna bu sefer kapatma kararı alındı. Bu kararı Ekşi Sözlük mart ayında Türk Telekom’a sordu. Mayıs’ta turk-internet.com sorusu üzerine siteye cevap dönüldü ve sorun çözüldü
- İlginç Not :
  - Burada dikkati çeken husus şu; ADSL öncesinde Türk Telekom abone sayısı düşüktü. Bu nedenle EkşiSözlük’ün aralık sonundaki engellemesini aboneleri ancak mart ayında farkına varmışlardı.

2006 Ocak – İstanbul’da Bilişim Polisi Oluşturulması

- Gerek vatandaşlardan, gerekse Interpol gibi kuruluşlardan gelen talepler üzerine 2006 başında İstanbul Emniyeti Asayiş Şubesi altında Bilişim Polisi kuruldu.
  1. Bu bölüm, birikmiş olan şikayetleri sınıflandırarak ele aldı. 2006 ilkbaharında finansal suçlarla ilgili şikayetler, sonbaharında ise “çocuk pornosu” başta olmak üzere cinsel taciz şikayetleri toplu olarak sonuca bağlandı.
  2. Toplu “çocuk pornosu” gözaltıları ve tutuklamaları, **TOPLUMDA “İnternet Tehlikeli” İMAJI YARATTI.** 5651 sayılı kanunun acilen çıkarılmasına zemin hazırladı.
- İlginç Not :
  - İnternet’in doğum gününün kutlandığı, Uşak İnternet Haftasını açan ilin valisi “Arkadaşlar, biz çocuklarımızı bu internet’ten kurtaracağız” diyerek söze başlamıştı.

Sivill Toplum Karnesi - 2006 Öncesi

(Not : Zayıf)

1

- 34 Maddelik Kanun Tasarısı Olumluydu ama Muhaliflikten Becerilemedi

2

- Farkındalık Zayıf / Sorunların Tespiti ve Çözüm Arama Devletten Beklendi

3

- Birlikte Çalışma Zayıf (IvHP tecrübesi) – Özdenetim Yok

4

- Mü-Yap Engellemelerinin Tehlikesi Ciddiye Alınmadı

2005 – 2007 Arası Engellemeler

5651 Sayılı Kanun

- Alalacele ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından 2006 sonunda hazırlandı (Adalet Bakanlığı değil)
- Paralelinde TİB altında İnternet Dairesi Kuruldu
- Mayıs 2007'de TBMM'den geçti, Yönetmeliklerinin hazırlanması ile Kasım 2007'de yürürlüğe girdi

Sıkça Sorulan Sorular	▼
İnternet İçerik Düzeneleme	▼
Güvenli İnternet Hizmeti	▼
Dayanak ve Referanslar	▼
Kurumsal İçerikler	▼
Sosyal İçerikler	▼
Online İşlemler	▼

Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun	
Kanun Numarası	: 5651
Kayıt Tarihi	: 4/5/2007
Yayımlandığı R. Gazete	: Tarih : 23/5/2007 Sayı : 26530
Yayımlandığı Düstur	: Tertip : 9 Cilt : 45
Amaç ve kapsam	
MADDE 1-(1) Bu Kanunun amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile İnternet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleyle ilgili esas ve usulleri düzenlemektir.	
Tanımlar	
MADDE 2-(1) Bu Kanunun uygulanmasında;	
a) Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığı,	
b) Bakanlık: Kurum bünyesinde bulunan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı,	
c) Bakanlık: Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı,	
ç) Bilgi: Verilerin anlama kazanmış biçimini,	
d) Erişim: İnternet ortamına bağlantı noktası kullanılarak erişim sağlanması,	
e) Erişim sağlayıcı: Kullanıcıların İnternet ortamına erişim sunan sağlayıcı her türlü gerçek veya tüzel kişiler,	
f) İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcıların sunulan her türlü bilgi veya veriyle düzen, değiştirme ve sağlayan gerçek veya tüzel kişiler,	
g) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgisayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan İnternet üzerinde oluşturulan ortam,	
ğ) İnternet ortamında yayın: İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirlenmiş kişi veya kişilerin ulaşabileceği veriler,	
h) İzleme: İnternet ortamındaki verileri etki etmesinin bilgi ve verilerin takip edilmesidir,	
ı) Kurum: Telekomünikasyon Kurumunu,	
i) Toplu kullanım sağlayıcı: Kişilere belli bir yerde ve belli bir süre İnternet ortamı kullanımını sağlayan sağlayıcı,	
j) (Değişiklik: 26/3/2014-6527/15 md.) Trafik bilgisi: Tarafları ilişkin IP adresi, verilen hizmetin başlama ve bitiş zamanı, yararlanılan hizmetin türü, asımları veri miktarı ve varsa abonelik türü bilgileri.	

9 Katalog Suç

- 5651 sayılı kanununun 8ci maddesinde yer alan;
  - * İntihara Yönlendirme
  - Çocukların Cinsel İstismarı
  - Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Alımını Kolaylaştırma
  - Sağlık için Tehlikeli Madde Temini
  - Müstehcenlik
  - Fuhuş
  - Kumar Oynanması için yer ve imkan sağlama
  - Atatürk Aleyhine işlenen suçlar

5651 Toplu Kullanım Filtresi

- 5651 toplu internet kullandırıncılarına (şirket, internet café ya da kafe-restaurant vs) filtre zorunluluğu getirdi.
- 9 geliştirici firmanın filtresi TİB'den onay aldı
- Bu filtreler TİB'deki merkezi liste ile çalışır ve bugün bu listede 1,2 milyon site bulunuyor

Sivil Toplum Karnesi - 5651 Hazırlık

(Not : Zayıf)

1

- Öncesinde Karşı Hazırlık Yapılmadı (kendi kanun önerimiz)

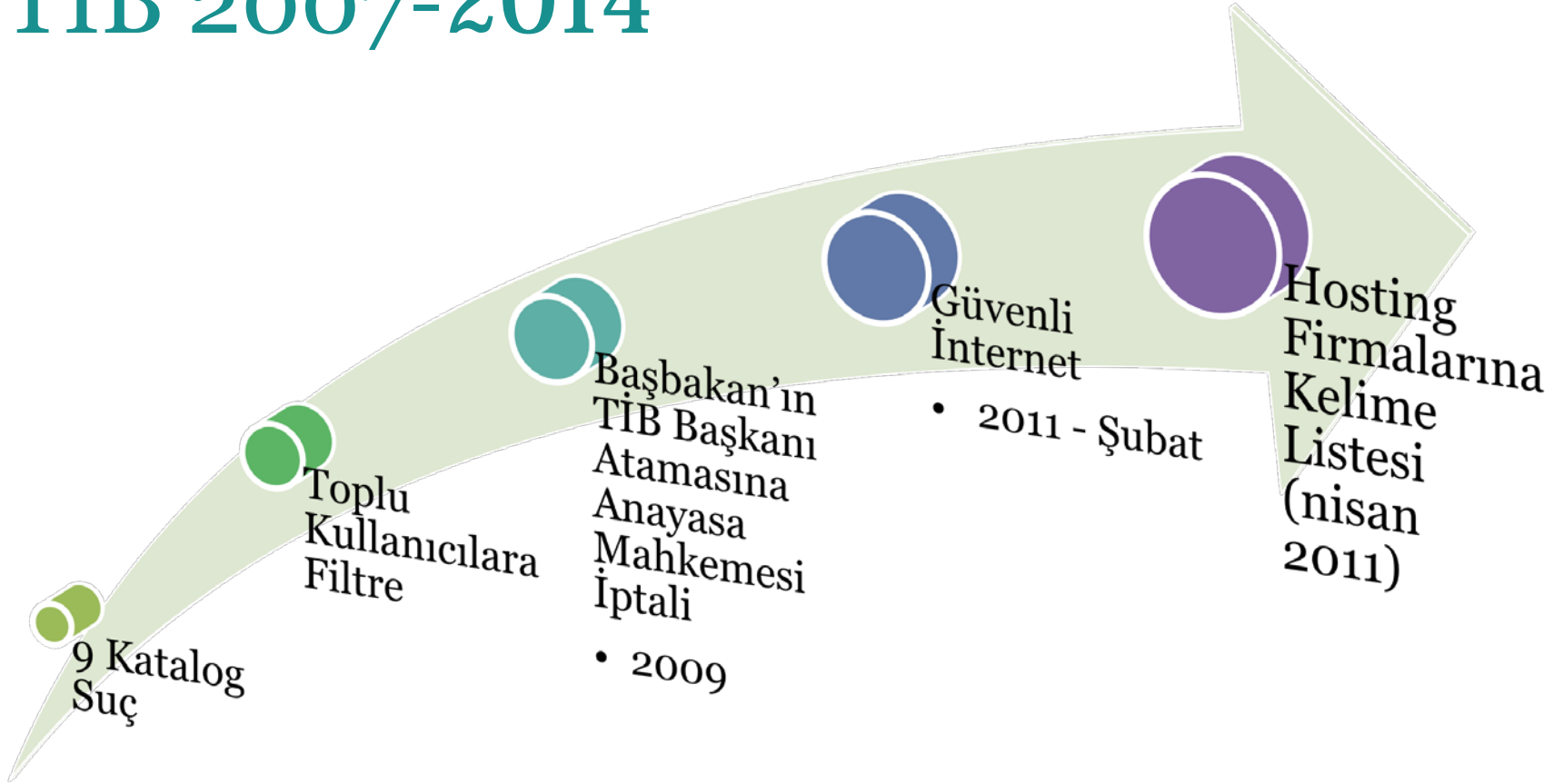
2

- Sorunlar İzlenmedi, Takip Edilmedi, Çözüm Önerilmedi, Farkındalık Çalışılmadı

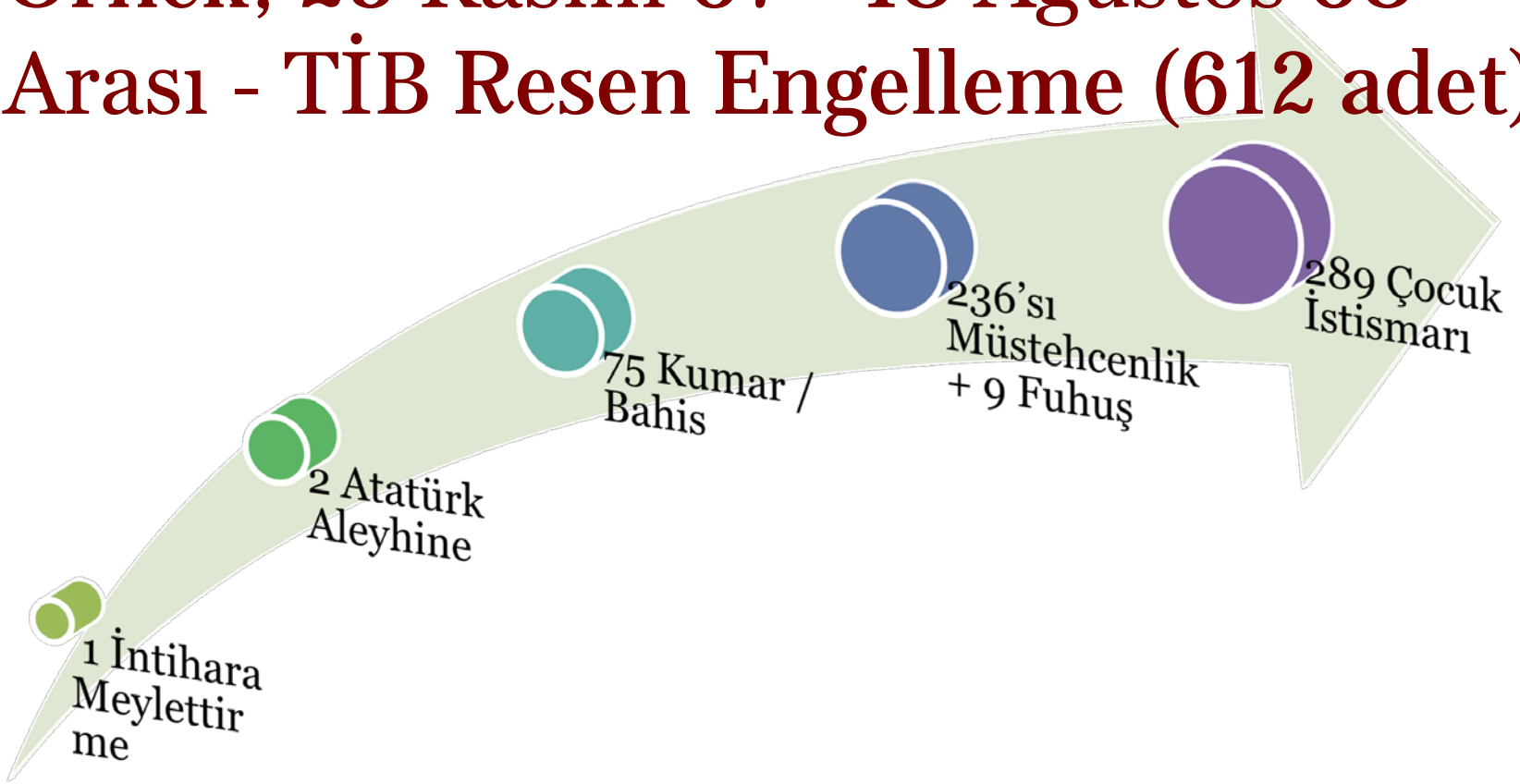
3

- TBMM Takip Edilmedi, Bilgi ile Desteklenmedi

TİB 2007-2014

Örnek; 23 Kasım 07 - 18 Ağustos 08 Arası - TİB Resen Engelleme (612 adet)

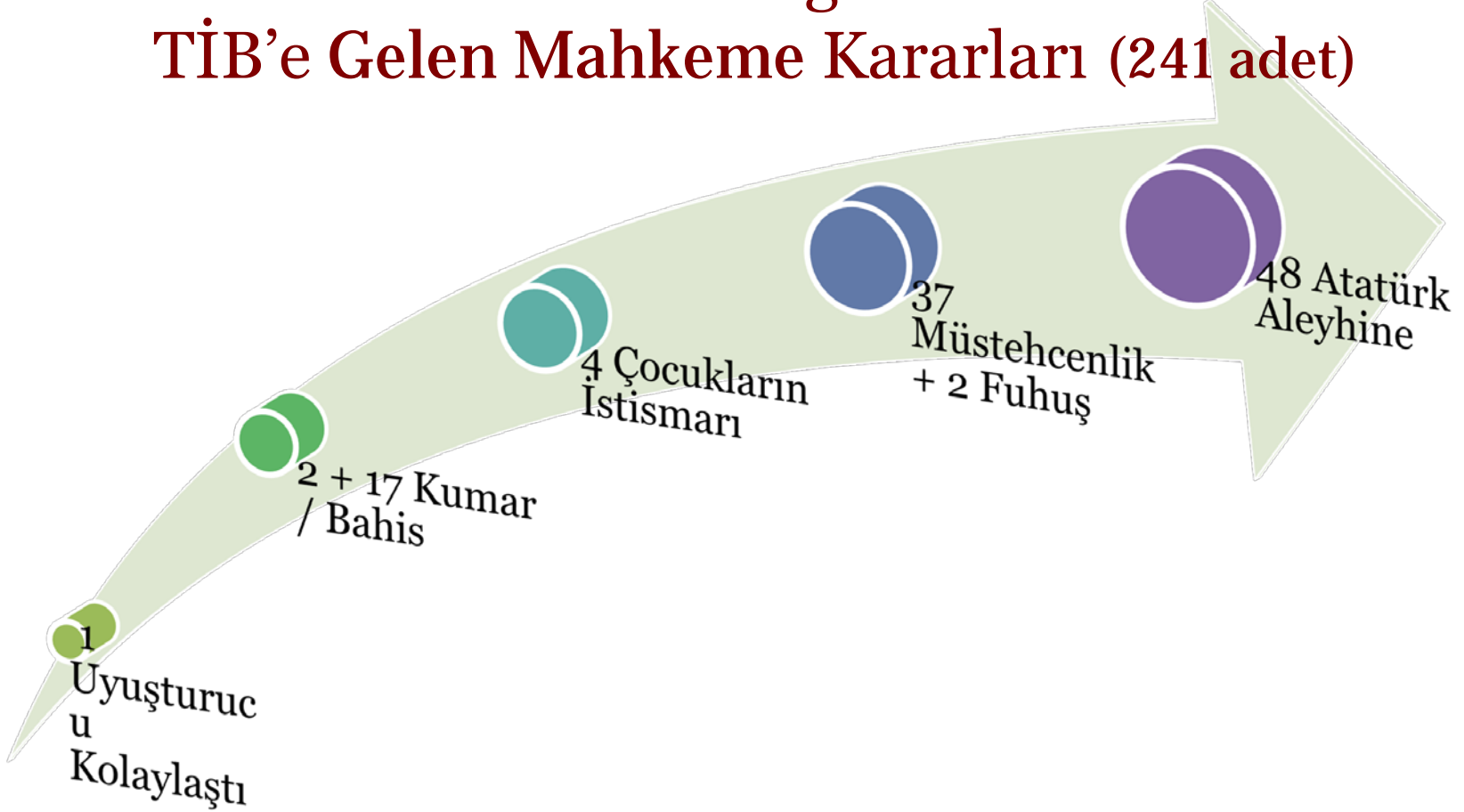
İhbar Sayısının Yüksekliği (23 Kasım 2007 – 18 Ağustos 2008 Arası)

İhbarların Yerindelik Oranı	Şikayet Sayısı	Engellenen Site Sayısı/Engellenen	Oran (%)
Bahis / Kumar	65	21	% 32,3
Çocukların Cinsel İstismarı	1.335	289	% 21,6
Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama	646	54	% 8,4
Müstehcenlik	6.411	236	% 3,7
Fuhuş	1.234	9	% 0,7
İntihara yönlendirme	257	1	% 0,4
Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkında kanundaki suçlar	1.309	2	% 0,2
Sağlık için tehlikeli madde temini	57	--	--
Uyuşturucu / Uyarıcı madde kullanımını kolaylaştırma	74	--	--
T O P L A M	11.494	612	% 5,3

Tablodan görülen, ihbarların % 5,3'ünün, site engelleme kararına döndüğü, Bahis/kumar, Çocukların Cinsel İstismarı ve Kumar Oynanması için yer ve imkan sağlama başlıklarının, yerindeliği daha yüksek ihbarlar aldığı şeklinde.

23 Kasım 07 - 18 Ağustos 08 Arası TİB'e Gelen Mahkeme Kararları (241 adet)

Kapatılan Site Sayıları / Yıl

(Ocak 2005 - 18 ağustos 2008 Arası)

Yıllar	Kapatılan Site Sayısı
2005 (Müyap Kapatmaları ağırlıklı)	153
2006 (Çocuk Pornosu Operasyonları Yapıldığı Yıl)	886
2007 (Kanunun Yayınlandığı yıl/ YouTube'ün ilk kapatma aldığı yıl)	549
2008 [1] (Asıl uygulamanın yapıldığı yıl)	853

[1]2008 yılı 853 rakamı 23 kasım 2007'den itibaren olan durumu vermektedir. Bu rakamın içinde 2007'de engellenen site sayısı ayrı bulunmuyor.

Sivil Toplum Karnesi - 5651 Uygulama

(Not : Orta)

1

- Geniş katılımlı Sapanca-Kartepe 5651 Çalıştay'ları Yapıldı.

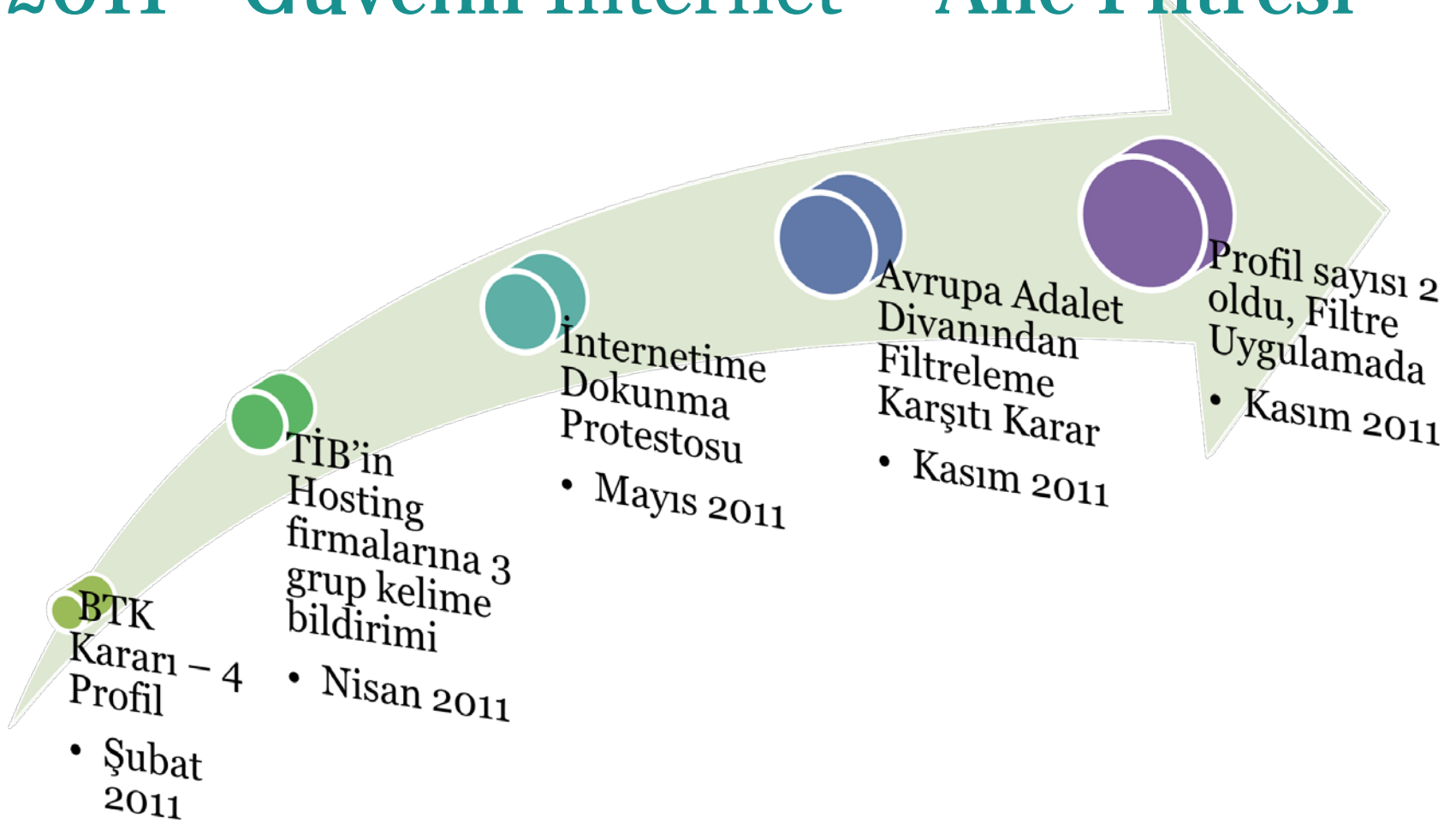
2

- TİB İnternet Daire Bşk. yaklaşımları yetersiz bile olsa olumlu ve iyi niyetliydi

3

- Sivil Toplum Tepkisi “eleştiri” düzeyindeydi. Hareket ve çözüm zayıftı.

2011 - Güvenli İnternet – Aile Filtresi

Sivil Toplum Karnesi - Güvenli İnternet

(Not : İyi)

1

- 50.000 Kişilik Protesto Yapıldı ve Etkili Oldu

2

- Sivil toplum örgütlerinin ISS'lerle yakın ilişkisi hala yok

3

- Halkın sorunlarına farkındalık ve çözüm hala yok

Gezi...Ve BTK'nın 18 Temmuz Kararı

- TİB'in gittikçe sıkılaşılan haberleşme takibinin bir başka faza geçmesi GEZİ PARKI Olayları sonrasında oldu
- TRAFİĞİN MAHKEME KARARSIZ TİB'e TESLİMİ – 18 Temmuz 2013
  - 18 temmuz 2013'de alınan bir kararla Telekom firmalarından tüm trafiği kendilerine teslim etmeleri istendi.
  - 3 Büyük firmanın trafiğini zaten teslim etmiş olduğu anlaşılıyor
  - Firmalar bu yatırımı yapmaya zorlandılar ve itiraz ettiler
  - Ama esas itiraz noktası; yabancı ticari müşterileri açısından hukuksuz bir uygulama nedeniyle zor durumda kalacaklarını ifade ettiler

Gezi...Ve Torba Kanunlar... Torba Kanunlar... Torba... Torba... Torba...

- **TALEB GÖRE KANUN UYDURULDU – Eylül-Aralık 2013**
  - Telekom firmalarının hukuksuz iş yapmak istemeyişleri nedeniyle, eylül 2013’de duruma uygun kanun üzerinde çalışılmaya başlandı ve 15 aralıkta TBMM’ye sunuldu
  - 17 aralık olayları patlak verince, beklememek için gerekli olan maddeler komisyona inmiş olan bir torba kanun içine tıkıldı
  - İlaveten TİB’e dokunmazlık zırhı sağlayan ve yüksek profilli eleman bulmasını sağlayacak şartlar için ikinci bir torba kanun kullanıldı
  - TBMM’deki muhalefet partilerine yoğun iç propoganda (“sizin de videonuz”) yapıldı.
- **ALALACELE MECLİSTEN GEÇİRİLDİ**
- **ANAYASA MAHKEMESİNİN İPTAL ETTİĞİ MADDELER; BAŞKA TORBA KANUNLAR İÇİNDE TEKRAR ve TEKRAR TBMM’ye SÜRÜLDÜ**

Sivil Toplum Karnesi - Torba Kanunlar (Not : İyi)

1

- TBMM'ye Yönelik Bilgilendirme Yapıldı

2

- Anayasa Mahkemesi ve Danıştay Başvuruları Yapıldı (Teknik mücadele)

3

- Protesto gösterisi zayıf (yapılmadı)

Kendi Halkını Takip....

- Edward Snowden dünyaya, yıllardır şüphelendiğimiz durumun beklenenden daha vahim olduğunu gösterdi.
- Bütün dünyada, insanlar internet'I kullanmak ama özgürce kullanmak istiyor
- Ama bütün dünyadaki hükümetler, (muhtemelen vatandaşlarının iyiliğinden çok kendi iyilikleri için) haberleşmeyi görmek istiyor
- Buna karşı mücadelenin yükselmesi lazım.
- 12 Mayıs'ta ABD Kongresi (TBMM eşdeğeri), NSA'in herkesi dinleme hareketine DUR dedi. Demek ki başarılabilir

ESB Gelişmeleri?

- Dünya'daki eleştirileri engellemek için kanun içine sivil meslek rgütü kısıvesinde bir Erişim Sağlayıcılar Birliği konuldu
- Sivil ama tüzüğü BTK tarafından onaylanacak şartı konuldu
- BTK toplantı yaparak şirketleri tehdit etti (bu yönde iddialar var) ve kendi hazırladığı tüzüğü imzalatmaya çalıştı
- şirketler konuya yaklaşım göstermediler (2 nedenle)
- Sektörün sivil meslek rgütü Telkoder bir tüzük hazırladı ve BTK'ya sundu.
- BTK'nın tüzüğü 13, Telkoder'in tüzüğü 130 firma tarafından imzalandığı halde, BTK kendi tüzüğü ile dernek kurulmasını istedi
- O günden bu yana derneğin başkanlığından herkes kaçıyor
- Dernek hakkında bilgi almak mümkün değil, söyleşiden kaçınılıyor
- Anayasa Mahkemesine yapılan bir başvuru var ama sonuç henüz yok
- Danıştay'a Telkoder tarafından yapılan başvuru ise geçen hafta kabul edildi ve tüzük için yürütmeyi durdurma verildi
- Yeni bir torba içinde –hukuka aykırı olarak– geçmişe yönelik düzenleme yapıldı yani DEVAM

Neden ESB?

- Trafik tek bir noktadan yönetilmek ve takip edilmek isteniyor
- Normal durumda, trafik bilgileri ancak mahkeme kararı ile alınabiliyor ama istenen ESB kurulursa, istenilen kişiye ait trafik bilgileri her an görmek mümkün olacak
- Site engellemelerini devlet değil, erişim sağlayıcılar (yani sivil bir örgüt) yapıyor izlenimi yaratmak istediler (ama çöktü)

Sivil Toplum Karnesi - ESB

(Not : Zayıf)

1

- ESB Kapalı Kutu, Ne Yaptığını Araştıran Yok

2

- Telkoder kendi tüzüğü yerine BTK tüzüğü geçtiği için Danıştay'dan Yürütmeyi Durdurma Aldı

3

- Bu herkesi ilgilendiren bir konu ama HERKEŞ NERDE?

Ağ Tarafsızlığına Bakıyor musunuz?

- ABD ve Amerika'da en sıcak konu ama Türkiye'de ilgilenen yok.
- Site engellemeleri için yurtdışındaki tepkiler ve yurtiçindeki yoğun protestoların olmasına karşın, bu işin arka yolları da var.
  - * Örneğin DNS Hijacking ki.. Anında farkedildi ve engellendi.
  - * Twitter'da bazı durumlarda bandwidth kısıtlaması var.

Tekel firma bunu kolaylaştırıyor.

Sivil Toplum Karnesi - Net Neutrality

(Not : Zayıf)

1

- Farkındalık yok. Neler yol açtığı Bilinmiyor

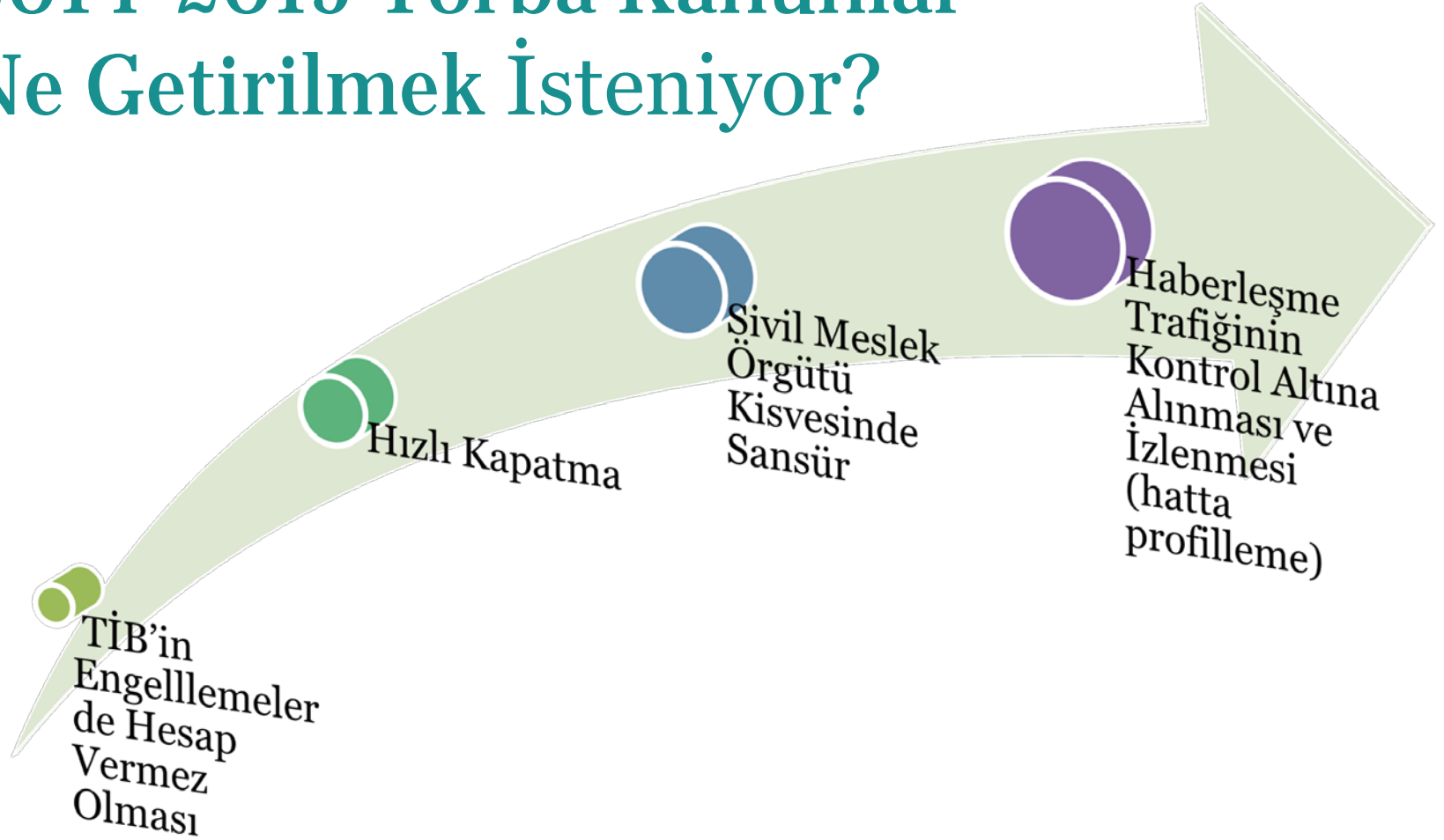
2

- Tepki de yok.

3

- Sivil Toplum Örgütleri sadece popülist konularda mı çalışıyor?

2014-2015 Torba Kanunlar- Ne Getirilmek İstleniyor?

Sivil Toplum Karnesi - Torbalar.. Torbalar... Torbalar (Not : Zayıf)

1

- Telkoder, CHP, Akdeniz-Altıparmak dışında bir şey yapan yok

2

- Sivil Toplum tek atışlık çalışıyor; Takip yok : Oysa İktidar, Anayasa Mahkemesinde iptal edileni, başka torbaya koyup yeniden yolluyor.

Sivil Toplum Karnesi - Toplam

(Not : Ortanın altı)

2006 Öncesi	• Zayıf
5651 Hazırlık	• Zayıf
5651 Uygulama	• Orta
Güvenli İnternet	• İyi
Torba Kanunlar	• İyi
ESB	• Zayıf
Ağ Tarafsızlığı	• Zayıf
Yine Yeniden Torba	• Zayıf

Biraz da Gülelim;

- Torba kanunun devreye girmesi ile birlikte mart seçimleri sırasında bazı hesapların engellenebileceği sanılmıştı ([https](https://twitter.com/)'li Twitter hesapları gibi) ama yapılamadığı ortaya çıktı
- Yine torba kanun devreye girince, hemen URL bloklama mümkün olacak sanılmıştı ama olmadı çünkü telekom firmalarının alt yapısı hazır değildi.
- Torba kanunlar içindeki bazı maddelerin uygulanmasında “teknik” ya da “idari” sorunlar olabiliyor. Mesela URL engelleme konusunda mahkemelerin pek karar vermeye yanaşmadıkları görülüyor.
- **YANI İŞİ BİLMEYEN ve CAN HAVLİYLE YAPIYORLAR. Bu nedenle ümid var.**

Ne Yapmak Lazım?

1

- Kanun Süreçlerini Yakın Takip, Siyasilerle Yakın Temas, Bilgilendirme

2

- İnternet Firmaları ile yakın temas, kullanıcı olduğumuzu hatırlatmak

3

- Halkın Bilinçlendirilmesi

4

- Hakim ve Savcılara Eğitim - Bilinçlendirilme

5

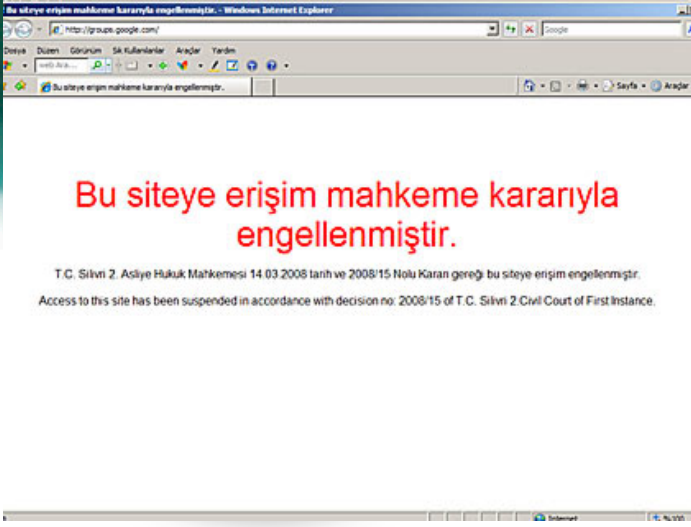
- Yurtdışı gelişmelerin takibi (mesela net neutrality) ve STK'larla ilişkiler

6

- Üniversitelerde konuyla ilgili ders ve Araştırmalar

7

- Özdenetim – Gerekiyorsa – muhaliflik ve populizm hatasına düşmeden -- kuralları kendi koymak

Füsun Sarp Nebil
turk-internet.com
fusun@turk-internet.com